

MANS

MIĘDZYNARODOWA AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
W ŁOMŻY

ЧЕРКАСЬКА
МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

Матеріали
Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції

**«Актуальні проблеми методології
вищої та фахової передвищої
медичної (фармацевтичної) освіти:
сучасні виклики та нові
можливості»**

19

ЖОВТНЯ
2023
ЧЕРКАСИ

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК
В ЛОМЖІ (ПОЛЬЩА)**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЇ
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
(ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ) ОСВІТИ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА НОВІ МОЖЛИВОСТІ**

Матеріали

III Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції

19 жовтня 2023 р.

Конференцію зареєстровано в Державній науковій установі «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації».
Посвідчення № 982 від 13 грудня 2021 року.

м. Черкаси

Наталія Коваленко, Марина Ткаченко, Ігор Ткаченко.
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
ni.kovalenko@kntmu.edu.ua
Харківський національний медичний університет, м. Харків

Анотація. У роботі розглядаються окремі аспекти впровадження дистанційної форми навчання у вищих медичних закладах освіти, характеризуються організаційні форми навчання, спрямовані на теоретичну і практичну підготовку та контроль знань і умінь здобувачів освіти.

Ключові слова: дистанційне навчання, вищі медичні навчальні заклади.

Глобальна інформатизація всіх сфер діяльності людини є однією з характерних особливостей третього тисячоліття. Наслідком активного використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі є розвиток системи дистанційного навчання, яка була впроваджена в Україні для надання освітніх послуг [1].

Дистанційне навчання є комплексом освітніх послуг, що надаються за допомогою спеціалізованого інформаційно-освітнього середовища з використанням засобів обміну інформацією на відстані. Його перевагами є інтерактивність, гнучкість, зручність у навчанні, наявність зворотного зв'язку, можливість одночасного спілкування та використання значного обсягу інформаційного матеріалу будь-якою кількістю користувачів, відсутність психологічних бар'єрів тощо [2, с. 413].

Виклики сьогодення вплинули на організацію освітнього процесу і в медичних навчальних закладах, перевівши педагогічний процес у дистанційну форму за досить короткий час. Враховуючи особливості професійної підготовки у медичних вишах, навчання відбувається у синхронному та асинхронному форматі.

Однією з форм дистанційного навчання є онлайн навчання, під яким розуміють заняття в режимі реального часу, коли всі учасники навчального процесу одночасно перебувають в електронному середовищі. Проведення лекцій, практичних занять, розгляд клінічних випадків у надзвичайних умовах зумовило необхідність поєднати традиційний формат освіти та інноваційні технології сьогодення [3, с. 7].

Вирішення низки організаційних питань має сприяти адаптації класичних форм і методів педагогіки до дистанційного навчання.

Матеріали та методи. Проведено аналіз використання різних форм організації навчального процесу у закладах вищої медичної освіти у дистанційному форматі.

Результати та їх обговорення. Технології дистанційного навчання сприяють вдосконаленню навчального процесу, даючи можливість розширити доступ студентів до інформації, проводити тестування і контроль знань, мати зворотний зв'язок, обмінюватися відео- та аудіоматеріалами тощо. Такі технології дають змогу керувати навчанням за допомогою спеціальних курсів, створених на різних платформах управління навчанням. Однією з найбільш популярних є платформа Moodle, де розміщуються як навчальні та методичні матеріали в текстових і мультимедійних файлах, так і додатки з інструментами гейміфікації для підвищення зацікавленості студентів у засвоєнні матеріалу. На електронних платформах є широкі можливості урізноманітнити навчання і забезпечити контроль знань. Для проведення занять, лекцій і взаємодії викладачів зі студентами також широко використовуються платформи Google Meet і Microsoft Teams.

Зміст освіти реалізується в різних організаційних формах навчання, серед яких виділяють основні групи, а саме форми, спрямовані на теоретичну і практичну підготовку та контроль знань і умінь здобувачів освіти.

Дистанційне навчання може проводитися у синхронному, асинхронному і змішаному форматі. У кожному з них можуть використовуватися відеолекції, відеоконференції, вебінари, відеоконсультації, презентації, кейси, конспекти, інфографіка тощо.

Переведення освітянського процесу в електронний формат викликало необхідність зміни організації навчального процесу, методів забезпечення якості викладання та оцінювання. У підготовці майбутніх лікарів велике значення має оволодіння практичними навичками [4]. У теперішніх надзвичайних умовах цьому можуть допомогти спеціалізовані відеоматеріали, в яких демонструються клінічні випадки, методи досліджень і діагностики, а також посилання на офіційні сайти провідних медичних організацій.

Професіоналізм і компетентність викладачів мають стати у нагоді по вдосконаленню методик викладання, створенню відеороликів з проведенням медичних маніпуляцій, розробці методичної літератури та ситуаційних завдань, контрольних питань, бази клінічних випадків з тематики практичних занять. Технічні ресурси дають змогу проводити лекції та практичні заняття в режимі online. Професійні компетентності майбутніх лікарів можна розвивати при проведенні круглих столів, відеоконференцій, обговоренні історій хвороби, кейсів, «мозкових штурмів» тощо. При наявності можливостей в університеті для проведення змішаного навчання студенти можуть відвідувати симуляційні класи з метою відпрацювання практичних навичок і маніпуляцій. Проте у цьому випадку слід подбати про безпечність навчання.

Відсутність можливості відпрацювати практичні навички можна замінити методом кейсів, при якому студенти, розглядаючи певну клінічну

ситуацію, проводять аналіз та вирішення проблеми, обирають методи діагностики і лікувальні заходи під контролем викладача.

Самостійна робота студента при дистанційній формі навчання набуває особливого значення [5]. Інформаційні технології дають змогу забезпечити здобувачів освіти необхідними навчальними матеріалами, як то електронні підручники, мультимедіа, електронні журнали і спеціалізовані комп'ютерні навчальні програми. За допомогою різних засобів комунікації можна отримати інтерактивний доступ до інформаційно-довідкових систем, бібліотек, а електронні підручники мають гіперпосилання у текстовому і графічному форматі, що дозволяє отримати відповідь на складні питання. Мультимедіа-продукт може подавати інформацію у вигляді тексту, аудіо- чи відеоформаті. На базі цих комунікаційних та інформаційних засобів можна також проводити ділові ігри, лабораторні роботи і практикуми, конференції, ознайомлюватися з маніпуляціями, засвоювати практичні навички. Інтерактивна взаємодія між самими студентами та викладачем є важливим джерелом поповнення знань.

Самостійна робота формує вміння працювати з різними джерелами інформації, проводити аналіз, узагальнювати, робити висновки. Можна використовувати різні види самостійної роботи студентів, а саме підготовка до практичних та підсумкових занять, написання рефератів, історій хвороб, підготовка тез доповідей, презентацій, участь у роботі наукового гуртка та конференціях тощо.

Принципове значення для успішного впровадження системи дистанційного навчання має систематичний контроль та оцінювання результатів засвоєння знань та умінь. Формами контролю можуть бути поточне опитування, підсумковий контроль, комп'ютерне тестування, екзамен.

Перевірка рівня знань за допомогою комп'ютерного тестування може проводитися на різних етапах навчання. Платформа Moodle дає можливість використовувати різноманітні тестові завдання: вибрати одну або кілька правильних відповідей, указати назву об'єкта чи процесу за фотографією, відповідати на питання типу «есе» тощо. Ситуаційні завдання для тестового контролю мають описувати клінічну ситуацію, скарги хворого, анамнез, дані клінічного огляду чи лабораторних досліджень, що допоможе студентам застосовувати свої знання та навички на практиці.

Висновки. Незважаючи на складні умови сьогодення, пріоритетом освітян є забезпечення високої якості навчального процесу. Значною підмогою в цій ситуації виступає активне залучення інформаційно-комунікаційних технологій, використання різних освітніх платформ і сервісів комунікації. Постійне вдосконалення методик, підвищення професійної компетентності, впровадження інновацій у технології навчання сприятиме накопиченню знань

та формуванню практичних навичок у майбутніх лікарів, стимулюватиме у них прагнення до саморозвитку у професійній діяльності.

Література

1. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 р. № 466. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>

2. Нагорний В.В., Донченко А.О., Нагорна Н.О. Застосування цифровізації навчального простору в закладі вищої освіти. *Інновації медичної освіти: перспективи, виклики та можливості*. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Запоріжжя, 21 січня 2022 р. С. 411–417.

3. Ждан В.М., Лебідь В.Г., Бабаніна М.Ю., Кирян О.А., Ткаченко М.В. Аспекти дистанційного навчання в закладах вищої медичної освіти в сучасних умовах. *Актуальні питання лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи*: Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 24-25 листопада 2022 р. С. 6–10.

4. Ольховська О.М., Колесник Я.В. Особливості викладання клінічних дисциплін в умовах воєнного стану: актуальні питання педагогіки вищої медичної освіти. *Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю*, м. Харків, 21 березня 2023 року. С. 204–206.

5. Шумський О. Шляхи активізації самостійної роботи студентів. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки*. 2016. № 147. С. 180–183.

Людмила Крочак.

ПЕДАГОГІЧНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ
ЯК ПОКАЗНИК КОМПЕТЕНТОСТІ ВИКЛАДАЧА

luda.tarasuk1968@gmail.com

Уманський медичний фаховий коледж, м. Умань.

Анотація. У представленій статті висвітлено головні ознаки толерантної іміджевої позиції викладача, як важливої складової педагогічної взаємодії зі здобувачами освіти. Проаналізовані причини цілого ряду агресивних, негуманних проявів нетерпимості, які впливають в молодіжному середовищі в умовах воєнного стану.

Ключові слова: педагогічна толерантність, педагогіка партнерства, особистісно-професійний імідж, іміджева позиція, викладач.